

När NOAHS MORMOR GICK
FICK MORFAR *skula*

BORT den

▲ Barnbarnet Noah målad i olja av morfar Bo Haglund.

Margot och Bo Haglund har sju barnbarn. När Margot avled i januari i år fick Bo skulden i Noahs 5-åriga huvud.

TEXT **MARITA ÖNNEBY ELIASSON** FOTO **PRIVAT**

Noah var den som stod närmast Margot. Det var alltid han och mormor som lirade fotboll eller byggde med lego; morfar fick sällan delta utan hålla till godo med lillebror Levi.

Efter Margots bortgång bodde Bo en tid i Noahs familj. Det hade Noah svårt att klara av.

– Jag fick inte sitta bredvid honom, fick inte göra något tillsammans med honom. Han bara stötte bort mig, minns Bo.

Detta spel pågick i månader. Noah ville inte prata med någon om mormor. Det blev sensommar och Noah, hans bror och mamma skulle följa med morfar till Hälsingland för att ”göra vinter” i sommarstugan. På hemvägen åt de mat på vägkrogen utanför Gävle.

– När vi steg ur bilen och gick in till restaurangen tog Noah min hand och släppte den inte. Då hade han förlåtit mig. Det var jättestarkt, säger Bo och rösten brister.

Bo har tre barn och ett ”vänbarn” från Korea. Alla har familjer. Kommunikationen mellan far, barn och barnbarn är nära och stabil. Detta har varit ett år som har svetsat dem samman än mer.

Alla har reagerat på olika sätt inför Margots död. Noah reagerade med ilska, kusin Hugos kärlek till farfar har aldrig sviktat. För 18-åriga barnbarnet Mikaela betydde farmor väldigt mycket. Nu har hon tatuerat in Margots födelseår på sin arm.

Det var på hösten 2002 som Margot började känna sig väldigt trött. Hon hade en ny chefstjänst på en terapimottagning och en trasslig arbetssituation. Kunde hennes trötthet vara psykosomatisk?

▲ Bo Haglund med barn och barnbarn midsommaren 2012.

På sportlovet 2003 trillade hon i skidspåret och fick rejält ont i ryggen. En röntgen flera månader senare visade att två kotor hade metastaser. En kraftfull behandling inleddes och året därpå kände hon sig mycket bra.

– När jag fick min cancer 2005 var det hon som tog hand om både mig, hemmet och snöskottningen.

2009 fick Margot ett nytt skov, blev ytterst dålig, hamnade i rullstol igen, men upplevde senare förbättring genom sin behandling. I början orkade hon bara ligga i soffan, och då flyttade de små barnbarnen upp i soffan även de och körde med bilarna på henne.

– Hon fick vara med och leka. De anpassade sig till att hon inte förmådde något annat.

Under våren 2011 fick hon den sista medicineringen som gav en massa biverkningar. Dem repade hon sig aldrig ifrån.

Modertumören var en bröstcancer. Hon hade metastaser överallt i kroppen vilka hölls i schack av behandlingen. Men immuniteten mot cytostatika tilltog och på hösten 2011 kom beskedet från Radiumhemmet att de inte hade något mer att erbjuda från sitt medicinska ”smörgåsbord”.

– Då tog de ifrån oss allt hopp. Det var det riktigt svåra. Margot och jag grät tillsammans en månad och många gånger tills hon gick bort i januari i år.

Hur hanterar du saknaden nu?

– Jag har alltid bearbetat besvärligheter genom att jobba mycket. Därför sammanställde jag en bok där jag levde med Margots texter, bilder och målningar från olika epoker av livet. Jag arrangerade också en utställning med samtliga originalmålningar. Detta har varit ett bra sätt att hantera saknaden.

– I somras reste jag också runt, träffade vänner och besökte platser som vi tidigare besökt tillsammans. Jag försökte få in i huvudet att jag är ensam. Det är inte helt lätt att ta in det.

Känns det orättvist?

– Det tyckte jag länge. Jag avslutade sommaren med att vara ensam på sommarstället. Då upplevde jag att jag kunde vända tankarna och känna en tacksamhet för de 46 år vi fick tillsammans. Bitterheten över att det bara blev 46 år var nästan borta, jag kände tacksamhet över att det faktiskt blev så många.

Finns det andra känslor att bemästra? Oro, trötthet, ilska?

– Ilska och bitterhet är de känslor som ligger i saknaden.

Har du släppt fram känslorna?

– Jag har gråtit mig igenom många nätter. Jag känner mig mycket mer känslösam i dag än innan Margot gick bort. Det har jag vunnit på; man får så mycket tillbaka när man vågar öppna sig.

Nu saknar du henne, men kan du göra det i någon sorts vila – hon hade ett förfärligt sista halvår?

– Hon överlevde länge därför att hon fick dropp. Jag tyckte nog att nu måste detta få ett slut, det här är för jobbigt för henne. Men att finna vila i det, nej det kan jag inte känna. Att stå vid sidan om som anhörig och i den profession och med den kunskap jag har är fortfarande den svåraste delen.

Är det för- eller nackdel att vara läkare?

– Det har under resans gång varit bra därför att jag haft kunskap och vet vad som ska ske och vad jag kan göra, vad jag kan hjälpa till med i till exempel samarbetet med dem vi kallade ”våra änglar” på ASIH*. Jag har haft min roll och det har varit en fördel. Sedan är det jobbigt att veta för mycket ibland. Jag ser tecken och jag ser dem mycket tidigt.

Bo tog ofta ledigt från arbetet för att sköta Margot under hennes sjukdomstid.

– De här sista nio åren var ju våra bästa år tillsammans, det var vi överens om. Carpe diem var signum för den tiden. Vi visste inte om vi hade morgondagen.

*ASIH = Avancerad sjukvård i hemmet vilket är en palliativ behandlingsorganisation i livets slutskede, okänd för många men kanske den mest välfungerande sjukvårdsorganisationen i Sverige.

▲ Bo Haglund har sammanställt hustru Margots akvareller, oljor och bildtexter i denna bok. Under en del av hennes sjukdomstid fanns en målarverksamhet vid Stockholms sjukhem där hon och andra cancerpatienter målade. De timmarna betydde livet, berättar hon i boken.